

FACTSHEET

*“Complexe vragen,
eenvoudige oplossingen”*

Themabijeenkomst
interprofessioneel samenwerken - 8 februari 2022

**STERKE
KINDEREN**
SAMENWERKINGSVERBAND
VO NOORD-KENNERLAND

Themabijeenkomst interprofessioneel samenwerken op 8 februari 2022

Professionals op de scholen kampen dagelijks met moeilijk te beantwoorden vragen. Vragen over leerlingen, die anders presteren dan verwacht, jongeren die gedrag laten zien dat zorgen baart, groepen leerlingen die elkaar meetrekken in sombere gedachten of gedragingen. De behoefte aan handelingsadviezen neemt toe. Interprofessioneel samenwerken in onze regio betekent dat we samen op zoek gaan naar een gedeelde mindset. Het uitgangspunt hierbij is 'veerkracht'.

Wouter Staal (professor kinder- en jeugdpsychiatrie aan de Radboud Universiteit) laat zien hoe we jongeren ondersteunen in het naaspreken van hun veerkracht). Amber van Veen (gedragswetenschapper JGGZ-vo) en Maaïke Mathot (preventiemedewerker JGGZ NHN) delen inzichten die direct toepasbaar zijn in uw dagelijks werk. Hoe ontrafelen zij complexe vragen en vinden zij oplossingen die soms verrassend eenvoudig blijken te zijn? Nathalie Kamp deelt als ervaringsdeskundige wat voor haar helpend en wat belemmerend was. In deze factsheet de belangrijkste adviezen en tips op een rij.

Presentatie Wouter Staal (professor kinder- en jeugdpsychiatrie aan de Radboud Universiteit)

Jongeren zijn in beginsel veerkrachtig, het is de context die iemand kwetsbaar maakt

In het leven van ieder kind zijn (normale) gebeurtenissen waarop een kind kwetsbaar is. Denk aan de transitie tussen kinderopvang en basisschool, aan gebeurtenissen in het gezin zoals het scheiden van de ouders of aan corona. Deze gebeurtenissen maken van iemand geen kwetsbaar persoon. Wel zijn dit de gebeurtenissen waarop een beroep moet worden gedaan op de natuurlijk aanwezige veerkracht. Het is belangrijk om alert te zijn op contextfactoren die kinderen kwetsbaar maken en hierop te anticiperen. Daarbij ondersteunen we jongeren in het aanspreken van hun veerkracht.

We verbreden onze definitie van ‘normale ontwikkeling.

Door een smalle definitie te hanteren van ‘normale ontwikkeling’ worden kinderen vaak onterecht gelabeld als afwijkend en kwetsbaar. Door de kennis over ontwikkel(stadia) van jongeren en de variëteit die hierin bestaat te vergroten, leren we zien dat een kind dat niet in ons frame van ‘normaal’ past (en niet één-op-één in ons systeem past) niet gelijk kwetsbaar hoeft te zijn. Zo ontstaat meer ruimte voor onze jongeren om hun eigen potentie te ontdekken, te ontwikkelen en ermee om te gaan. Veerkracht heeft een ontwikkelperspectief, het is trainbaar en leerbaar. Wees bewust welke (context)factoren veerkracht vergroten.

“We hebben nu een prachtig voorbeeld van covid, waarin onze jongeren een veerkracht training hebben gehad, die puur door toeval is ontstaan, maar die je als feedback kan geven. Over het algemeen geldt dat jongeren bij uitstek veerkrachtig zijn. Niets is mooier om te zeggen; je was veerkrachtig en dat zat hem daar en daar in.”

Wouter Staal, professor kinder- en jeugdpsychiatrie aan de Radboud Universiteit Nijmegen

Stel de jongere niet centraal, maar de omgeving!

Vaak focus
van interventies

Gedrag

Vraagt meervoudige
perspectiefname

Interacties met omgeving

Vraagt om
biografie en testen

Vaardigheden en ervaringen

Presentatie Amber van Veen (gedragswetenschapper JGGZ-vo)

- Wees **nieuwsgierig**! Wat ligt onder het (zichtbare) gedrag?
- **Vraag door**, wees niet te snel tevreden met een antwoord, toon oprechte interesse
- Laat antwoorden **expliciet** maken
- Vraag vooral ook naar wat/wanneer het/iets **goed** gaat en/of wat **helpend** is; bevraag ouders maar ook zeker de jongere zélf
- Vraag uzelf af: kunt u nog met **open blik** kijken naar een jongere? Of is er al een mening/oordeel gevormd?
- Houd voor ogen dat ouders/verzorgers/jongere soms echt nog moeten worden **meegenomen in een proces**
- **Reflecteer** bijvoorbeeld op aannames, gedachten en gevoel
- Is **alle beschikbare informatie** bekend over deze jongere?

Presentatie Maaike van Veen (preventiemedewerker JGGZ NHN)

Wat te doen in gesprekken met jongeren over depressie/suïcidaliteit?

- Stel de vraag (concreet, draai er niet omheen)
- Luister (oordeelvrij)
- Zoek samen naar hulp
- Zorg goed voor uzelf

Wat te doen in een depressieve periode van jongere op school?

- Structuur bieden waar kan
- Veilige omgeving bieden
- Contact onderhouden bij verzuim
- Positieve aandacht geven
- Werkdruk verminderen
- Kleine succeservaringen creëren
- Met netwerk contact houden en verwachtingen bespreken

7 vragen die aan jongeren gesteld kunnen worden bij gedachten aan zelfmoord

1. Hoe sterk zijn je gedachten aan zelfmoord?
2. Heb je al plannen gemaakt, wat zijn dat voor plannen?
3. Heb je al eens eerder een poging gedaan, wanneer, hoe?
4. Zou je liever dood willen of blijven leven?
5. Doet het je verdriet om aan de dood te denken?
6. Wat zou je bereiken als je dood bent?
7. Hoe zou jouw dood voor jouw naasten zijn?

[Link](#) naar video “Leven met de zwarte hond die depressie heet”. Deze animatie beschrijft het leven van iemand met een depressie in de vorm van een zwarte hond.

Presentatie Nathalie Kamp (jongere en ervaringsdeskundige)

Wat was belemmerend om te helen?

- Groot gat tussen volledig meedraaien in de maatschappij en volledig thuiszitten
- 1 uur per week therapie versus opgenomen worden
- Niet gezien worden
- Machteloosheid

Wat was helpend in helen?

- Mentor die zichzelf kwetsbaar opstelde en naast mij ging staan (voorbeeldfunctie)
- Gesprekken over waar wil je naartoe? In de toekomst kijken
- Ervaren dat je niet de enige bent door contact met anderen die hetzelfde doormaken of doorgemaakt hebben. Contacten in een constructieve inspirerende omgeving)
- Deel uit blijven maken van het 'gewone' leven
- Inzetten op zelfredzaamheid, structuur, iemand zien (voelen dat je gemist wordt). Accepteren dat heling het met kleine stapjes gepaard gaat
- Met netwerk contact houden en verwachtingen bespreken

Contactgegevens

Amber van Veen

a.vanveen@stichtinggroeimee.nl

06 - 38 302 824

Maaïke Mathot

m.mathot@ggz-nhn.nl

06 - 40 574 856

STERKE KINDEREN

SAMENWERKINGSVERBAND VO NOORD-KENNEMERLAND